

Alus- ja kerääjäkasvit

Kerääjäkasvit kylvetään yleensä samaan aikaan satokasvin kanssa. Satokasvina on pääsääntöisesti jokin viljalaji, mutta kerääjäkasvin voi kylvää myös öljy- tai palkokasvien kanssa.

Kerääjäkasvit jäävät kasvamaan pääkasvin korjuun jälkeen ottaen talteen ravinteita, jotka muuten voisivat huuhtoutua pellostä. Käytettäessä nurmi-palkokasveja kerääjäkasveina, ne sitovat tyypeä ilmakehästä, josta osa jää seuraavalle kasvukaudelle satokasvin käyttöön.

Kerääjäkasvit lisäävät, etenkin syyskasvunsa ansiosta, humuksen määrää maassa ja sitä kautta ravinteiden varastopaikkoja. Ne myös estävät eroosiota, parantavat maan vesitaloutta, lisäävät pellon kantavuutta ja hyödyllisiä maan pieneliöitä sekä kilpailevat rikkakasvien kanssa.

TOIMENPITEEN KUVAUS

Kerääjäkasveiksi sopivat parhaiten erilaiset nurmiheinälajit ja nurmipalkokasvit. Kokeilun voi aloittaa esimerkiksi italianraiheinällä, englanninraiheinällä tai timoteilla. Nurmipalkokasveista helpointa on aloittaa tutuimmilla valko- ja puna-apiloilla. Eri kasvilajien seokset ovat suositeltavia onnistumisen varmentamiseksi ja hyötyjen lisäämiseksi.

Kerääjäkasvi voidaan kylvää:

- Yhtä aikaa satokasvin kanssa erillisestä siemenyksiköstä tai erillisenä kylvönä pian satokasvin kylvön jälkeen.
- Ennen viljan orastumista rikkaakeeseen tai jyrään yhdistetyllä kylvölaitteella.
- Viljan orasvaiheessa rikkakasviäestyksen yhteydessä.
- Syysviljan oraaseen keväällä (riittävä kosteus tai multausta ovat tärkeitä)

Esimerkkejä aluskasveista erilaisille pääkasveille:

- Viljoille nurmiheinälajeja esim. italianraiheinää tai monivuotisia heinälajeja (2–10 kg/ha), apiloita (3–6 kg/ha) tai näiden seoksia.
- Härkäpavulle italianraiheinää (5–10 kg/ha) tai apilaa (1–2 kg/ha).
- Tattarille valkoapila 2–5 kg/ha.
- Öljypellavalle matalakasvuista valkopilaa. Öljypellavan rikkaäestys onnistuu vielä 15 cm korkeaan kasvustoon ja samalla voi kylvää aluskasvin.

Kerääjäkasvi voidaan kylvää myös satokasvin korjuun jälkeen, viimeistään elokuun puolivälissä. Esimerkiksi yksivuotisen puutarhakasvin jälkeen voi kylvää nopeakasvuisen öljyretikan (noin 10–15 kg/ha).

Lohkokohtainen toimenpide CAP27

Kerääjäkasveja 1-vuotisen tuotantokasvin aluskasvina tai sen sadonkorjuun jälkeen:

- Kylvö viimeistään 15.8.
- Kasvuston saa päättää kasvinsuojeluaineella aikaisintaan 15.9. ja muokata 1.10. (aiempi päätäminen ja muokkaus mahdollista, jos lohkolle kylvetään syyskylvöinen satokasvi)
- Kerääjäkasvin kasvuajan oltava vähintään 6 viikkoa
- Korvauksen (97 €/ha) saa maksimissaan 30 prosentille ympäristökorvaukseen kelpaavasta pinta-alasta
- Noudatettava ehdollisuuden viljelykiertovaatimusta jo vuonna 2023

TOIMENPITEESSÄ HUOMIOITAVA

Pellon ominaisuudet piensiemien perustamisen kannalta on hyvä huomioida. Siemenmäärää voi säätää sopivaksi kokemusten karttuessa.

Rikkakasvien torjunta-aineen valinnassa on otettava kerääjäkasvi huomioon.

Satokasvin hyvä kasvu takaa menetelmän parhaan toimivuuden. Jos satokasvi kuitenkin kasvaa heikosti pellon huonon kasvukunnon tai säiden vuoksi, voi aluskasvi vallata kasvutilan.

Kerääjäkasvin liiallista kilpailua satokasvin kanssa voidaan rajoittaa välttämällä voimakasvuaisia kerääjäkasveja hidaskasvuisten tai vähän kasvustoa tuottavien satokasvien alla.

Italianraiheinä voi tuottaa tähkiä (etenkin Meroa-lajike) jo viljakasvustossa. Se voi myös talvehtia, joten siihen voi olla hyvä suhtautua kuin monivuotisiin heinälajeihin.

Käytettäessä monivuotisia timoteita kerääjäkasvina on syytä huomioida niiden hyvä talvehtimiskyky. Ne kannattaa lopettaa kyntämällä tai ruiskuttamalla glyfosaattia, sillä pelkkä kevytmuokkaus ei välttämättä lopeta niitä.

Ohran alla kasvanutta italianraiheinän ja puna-apilan seosta muutama viikko puinnin jälkeen.

LISÄÄ TIETOA

Kurki P. 2016. Syyslannoituksella lisää valkuaispitoisuutta nurmisatoon. Luomulehti 1/2016. https://issuu.com/luomulehti/docs/luomulehti_1_2016/19

Mattila P. (toim.) 2002. Lietelannan käyttö nurmikierrrossa. Maa- ja elintarviketalous 15. <https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/453319/met15.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Tietokortin asiantuntijat: Hannu Känkänen ja Jaana Uusi-Kämppä, Luonnonvarakeskus sekä Jaakko Illka, Nautasuomi Oy